

Särskilt boende inom äldreomsorgen i Tyresö

En dyr historia?

2014-04-17

Jörgen Sjödin

tyresö kommun

Innehållsförteckning

1	Jämförelser av kostnader av särskilt boende inom äldreomsorgen	3
1.1	Kostnadsjämförelser med andra kommuner.....	3
1.1.1	Officiella totalkostnader	4
1.1.2	Officiella personalkostnader	4
1.1.3	Kommunens egna beräkningar av kostnaderna.....	5
1.1.4	Slutsats.....	6
1.2	Bilaga.....	8

1 Jämförelser av kostnader av särskilt boende inom äldreomsorgen

1.1 Kostnadsjämförelser med andra kommuner

När jämförelser mellan kommuners kostnader för särskilt boende inom äldreomsorgen genomförs, så används vanligtvis Kommun- och landstingsdatabasens (Kolada) uppgifter. I Kolada kan du följa kommunernas verksamheter från år till år. Med över 3 000 nyckeltal får såväl kommunerna som externa intressenter underlag för analyser och jämförelser.

I Kolada ges en samlad ingång till nyckeltal om resurser, volymer och kvalitet i kommuners alla verksamheter. Nyckeltalen bygger ofta på nationell statistik från de statistikansvariga myndigheterna som t ex SCB och Socialstyrelsen, men också från andra källor.

Dock har Kolada vare sig möjlighet eller ansvar att kvalitetssäkra statistikuppgifterna, något som är av yttersta vikt när jämförelser kommuner i mellan skall göras så att bilden överensstämmer med verkligheten.

I Denna rapport analyseras endast Tyresö kommuns nyckeltal, och då främst i avseende på kostnader inom äldreomsorgens särskilda boenden eftersom kommunen redovisar väldigt höga nyckeltalskostnader jämfört med andra kommuner.

Detta har varit en källa till frågeställningar inom kommunen eftersom de som arbetar i verksamheten inte har samma uppfattning som dras av nyckeltalsstatistiken, dvs. att Tyresö kommuns Särskilda boenden drivs ineffektivt alternativt har en väsentligt högre kvalitet- och servicenivå än övriga kommuner.

1.1.1 Officiella totalkostnader

I tabell 1 kan det utläsas att Tyresö kommun år 2012 (vilket är referensår i denna rapport) har en kostnad/brukare inom särskilt boende som är 139 011 kronor högre än rikssnittet och 31 881 kronor högre än liknande kommuner.

Tabell 1¹

Värde		2010	2011	2012
Kostnad särskilt boende äldreomsorg, kr/brukare	Alla kommuner, vägt medel*	548 321	566 584	589 865
	Liknande kommuner, vägt medel**	638 152	688 531	696 995
	Tyresö	678 588	729 601	728 876

Källa: Kolada databas

* Alla kommuner, vägt medel, anger den genomsnittliga kostnaden per brukare för riket.

** Liknande kommuner, vägt medel, anger den genomsnittliga kostnaden per brukare för de 20 kommuner som ligger närmst rent geografiskt.

Ingående värden i tabell 1 gällande Tyresö kommun är en totalkostnad på 165 454 852 kronor² för alla brukare av särskilt boende i kommunen år 2012. Denna totalsumma har sedan dividerats med antalet brukare i kommunen som de facto har ett biståndsbeslut om särskilt boende, och som i Tyresös fall är 227 till antalet år 2012.³

1.1.2 Officiella personalkostnader

I tabell 2 kan utläsas att Tyresö kommun år 2012 har en personalkostnad per brukare inom särskilt boende äldreomsorg, egen regi, som är 308 364 kronor högre än snittet för riket och 109 663 än liknande kommuner.

Ingående värden i tabell 2 gällande personalkostnaderna för särskilt boende i Tyresö kommun är 82 835 049 kronor för år 2012.⁴Denna summa har sedan dividerats med antalet brukare av särskilt boende i egen regi med ett biståndsbeslut som år 2012 är 101⁵ till antalet.

¹ Se bilaga gällande formel för uträkning av kostnaderna/brukare.

² Inrapporterade värden av kommunen själv i samband med RS.

³ Inrapporterade värden av kommunen själv till SCB.

⁴ Inrapporterade värden av kommunen själv i samband med RS.

⁵ Inrapporterade värden av kommunen själv till SCB.

Tabell 2⁶

Värde		2010	2011	2012
Personalkostnad särskilt boende äldreomsorg, egen regi, kr/brukare	Alla kommuner, vägt medel*	464 558	494 791	511 785
	Liknande kommuner, vägt medel**	688 720	724 167	710 486
	Tyresö	615 992	744 765	820 149

Källa: Kolada databas

* Alla kommuner, vägt medel, anger den genomsnittliga kostnaden per brukare för riket.

** Liknande kommuner, vägt medel, anger den genomsnittliga kostnaden per brukare för de 20 kommuner som ligger närmst rent geografiskt.

1.1.3 Kommunens egna beräkningar av kostnaderna

Eftersom både personal- och totalkostnaderna per brukare är väldigt höga i Tyresö kommun, är det rimligt att tro att några av de värden som kommunen rapporterar in till de officiella statistikansvariga myndigheterna är felaktiga. Med det som utgångspunkt har en genomgång gjorts av de inrapporterade värdena, och det som avviker markant är antalet brukare inom särskilt boende. Enligt socialnämndens plan för år 2012⁷ är 279 platser avsedda för särskilt boende fördelat enligt tabell 3.

Tabell 3

Särskilda boenden	Kommunal regi Antal platser	Privat regi Antal platser
Kommunala boenden	158	
Krusmyntan		45
Trollängen		59
Övrig extern vård (års snitt/vård dygn)		17

Källa: Nämndplan 2012

Anledningen till att det råder så stor diskrepans mellan det officiella antalet brukare i särskilt boende och det antalet som finns beskrivet i nämndplanen är bland annat att vissa lokaler inom den egna regin inte är fullt ändamålsenliga för särskilt boende och dessa används då istället för korttidsvistelse samt att det i del fall bor brukare där som är under 65 år och per definition inte tillhör äldreomsorgen. Differens i antalet brukare dessa källor i mellan är 52 stycken till

⁶ Se bilaga gällande formel för uträkning av personalkostnaderna/brukare.

⁷ Nämndplan 2012, Socialnämnden, Tyresö kommun.

antalet. Använder man sig av nämndplanens antal brukare när man beräknar totalkostnaderna skulle utfallet år 2012 bli enligt tabell 4 istället. Det vill säga att Tyresö kommun skulle ligga väldigt nära rikssnittet och lägre än liknande kommuner.

Tabell 4

Värde		2010	2011	2012
Kostnad särskilt boende äldreomsorg, kr/brukare	Alla kommuner, vägt medel*	548 321	566 584	589 865
	Liknande kommuner, vägt medel**	638 152	688 531	696 995
	Tyresö			593 028

Med samma metodik skulle personalkostnaden per brukare år 2012 bli enligt tabell 5 istället, där differens i antalet brukare är 36 stycken mellan de olika källorna. Här skulle Tyresö kommun ligga mellan rikssnittet och liknande kommuner, och då skall det sägas att personalkostnaden för de 21 platser på Ängsgården som sedermera under året övergick i privat regi är medräknade, så egentlig skulle personalkostnaden per brukare vara ännu lägre.

Tabell 5

Värde		2010	2011	2012
Personalkostnad särskilt boende äldreomsorg, egen regi, kr/brukare	Alla kommuner, vägt medel*	464 558	494 791	511 785
	Liknande kommuner, vägt medel**	688 720	724 167	710 486
	Tyresö			604 635

1.1.4 Slutsats

Som tidigare nämnts så var utgångspunkten att något eller några värden gällande Särskilt boende för Tyresö kommun var fel rapporterade då jämförelser i Kolada visar på så väsentligt mycket högre kostnader än andra kommuner, samtidigt som verksamheterna upplever att de bedriver en kostnadseffektiv verksamhet gällande särskilt boende.

Då diskrepansen i antalet brukare är huvudkällan till det höga kostnadsläget, kan man föranledas att tro att det är det antalet som skall korrigeras i inlämnad statistik. Men dessa är rätt rapporterade så till vida att brukaren skall ha ett

beslut från biståndshandläggare för att få räknas med i statistiken, och enligt detta kriterium har Tyresö kommun redovisat rätt antal brukare i den officiella statistiken. Det är endast 227 brukare som har ett beslut per den 1 oktober 2012 när den statistiken tas fram.

Eftersom Tyresö kommun enligt egen utsaga är relativt ensam med att kombinera korttidsvistelse med permanent boende i samma lokaler kommer nyckeltalen i Kolada alltid vara missvisande för särskilt boende, till nackdel för Tyresö kommun. Så länge dessa lokaler, som inte är fullt ändamålsenliga, används i verksamheten så är bästa lösningen att fördela kostnaderna till de verksamheter som uppbringar dessa, det vill säga korttidsvistelse och funktionshinder. Dessa omföringar av kostnader bör helst göras på månatlig basis för att få rättvisande månadsuppföljningar eller i allra minst inför kommunens inskickade av RS varje år.

Sedan kan man ställa sig frågan om det är optimalt att blanda olika boendeformer inom en verksamhet? Om alternativet är att dessa rum annars skulle stå tomma så är det rimligt att tro att en blandad boendeform är att föredra, men kan det finnas stordriftsfördelar att renodla boendeformerna i verksamheten?

1.2 Bilaga

Totalkostnader

Värdena i tabell 1 har beräknats enligt följande formel:

$$(K23005/(K23805+K23806))*1000$$

Där;

K23005 = Bruttokostnad (exkl. lokalkostnader) minus interna intäkter och försäljning till andra kommuner och landsting för särskilt boende äldreomsorg, tkr. Källa: SCB.

K23805 = Antal personer, 80-W år, som bor permanent i särskilda boendeformer. Källa: Socialstyrelsens mängdstatistik t.o.m. 2006, individstatistik fr.o.m. 2007.

K23806 = Antal personer, 65-79 år, som bor permanent i särskilda boendeformer. Källa: Socialstyrelsen mängdstatistik t.o.m. 2006, individstatistik fr.o.m. 2007.

Personalkostnader

Värdena i tabell 2 har beräknats enligt följande formel:

$$(K23004/K23808)*1000$$

Där;

K23004 = Personalkostnad särskilt boende, äldreomsorg i egen regi, tkr. Källa: SCB

K23808 = Antal personer 65+ år som bodde permanent i särskilda boendeformer som drevs av den egna kommunen den 1/10. Källa: Socialstyrelsens mängdstatistik.